

(COE) ORTA-ÖLÇEKTE BİR AVUSTURYA KENTİNİN TEKRAR CANLANDIRILMASININ ESTETİK, EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİNE İLİŞKİN KREMS SEMPOZYUMU KARARLARI: AVRUPA DENEME PROJELERİ PROGRAMI, BELEDİYE VE HALK ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ SEMPOZYUMU NO:3, Krems, 24 Nisan 1975 AVRUPA KONSEYİ

(COE) Conclusions of the Krems Symposium on the Aesthetic, Economic and Social Implications of the Revitalisation of a Medium Sized Austrian Town: Cooperation between Municipality and Population, (Symposium No: 3 of European Programme of Pilot Projects) Krems, 24 April 1975)

I. YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

1. Önceden sadece münferit eserler için geçerli olan mimari miras kavramının, sadece kendi halindeki evleri değil, “bir grup binayı” ve tarihi şehir merkezlerini de” bir bütün olarak kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini ve böyle bir mirasın korunmasının idari ve geliştirilmiş şehirselleştirme politikalarına bütünleştirilmesi gerektiğini tekrar vurgulamak gerekir. Ulusal, bölgesel ve yerel yönetimler bu görevi ortak olarak benimsemelidirler.

Bazı ülkelerin ulusal mevzuatı korumanın tüm gereklilikleri ve talepleri ile halen uyum sağlayamamıştır. Koruma programlarının uygulanmasından sorumlu belediyeler, sıklıkla hatırı sayılır yasal ve mali zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu eksikliklerin üstesinden gelmek için, var olan düzenlemeler ve mali koşulların en iyi şekilde kullanılması ve gerekirse uyumlu hale getirilmesi belediyelerin görevidir. Yerel yönetimler, özellikle danışma ve teknik destek sistemi kurarak mal sahiplerini, mülklerini yenilemeye teşvik etmelidir. Krems şehri böyle bir sistemi teşvik ederek, hali hazırda mimari mirası için tam sorumluluk sağlamıştır. Krems deneyimi göstermiştir ki tarihi merkezler halkı tatmin edici ev ve yaşam koşullarına kavuşturabilir. Eski binaların ve var olan şehir altyapılarının tekrar kullanılması, çoğu zaman toplum için göz ardı edilemeyecek bir tasarrufla sonuçlanmaktadır. Eğer maliyet-kâr analizleri, çevresel ve öznel değerleri de kapsayacak şekilde ele alınırsa, değerlendirme bütünlüklü bir koruma politikası gerekliliği yönünde olacaktır.

2. Avrupa'daki çoğu orta büyüklükteki şehirler bölgesel merkezler rolünü karşılamaktadırlar. Böylece ekonominin üçüncül sektörünün yarattığı artan baskılarla karşı karşıya kalırlar ve tamamı, tarihi kentlerin özgün işlevlerinin dengesini bozma, yapılarına fazla yük bindirme ve kırılğan yapılarını parçalama eğilimi gösteren eğitimsel ve idari talepleri sağlamaları gerekir.

Eğer mimari miras korunacaksa, bu talepler ancak bölgesel ve yerel seviyede ortak planlama çabaları yoluyla karşılanabilir. Bölgesel planlama politikaları, yapı ve nazım planlar, bütünlüklü korumanın gereksinimleri ile bağlantılı olarak algılanmalıdır.

Krems ve Stein şehirlerindeki deneyimler, bölgesel planlama ve altyapı kararlarının bu şehirlerin ekonomik ve sosyal gelişimi üzerine etkisini vurgulamaktadır. Krems/Stein yerel yönetimleri, şehirlerinin işlevini bölgesel merkezler olarak ele alırken ve mimari mirasının korunmasının gerekli tamamlayıcı varsayımlar olarak göz önünde bulundururken, şehirselleştirme tekrar-canlandırma önlemlerinin düzenlenmesinde bu karşılıklı bağımlılığı da dikkate almışlardır.

3. Belirli bina veya alanların, tekrar kullanım amaçlarına uyum sağlamasına çalışılması sıklıkla radikal değişikliklerle veya yıkım ve yeni binalarla yer değiştirme ile sonuçlanır, bu da şehirselleştirme dokuya tamir edilemez bir zarar verirken yeni ve güç trafik sorunları yaratır.

Mimari tipolojiye saygılı tatmin edici sonuçlar, ancak tarihi bina çeşitlerinin tümünü, talep edilen kullanım çeşitlerinin tümü ile benzeştirmek ve bütünleştirmekle alınır. Tipoloji demekle, inşaatçılık ve arsa, kat sayısı, duvarlar vs. kastedilmiştir. Bu görev, yetkililer ve uzman danışmanlardan oluşan bir kalıcı eşgüdüm sağlama kurumu tarafından yürütülebilir.

Krems şehri, hem yetkililerden hem de profesyonel danışmanlardan oluşan ortak bir komisyon yaratmıştır. Komisyonun çalışmaları sırasında açıkça görülmüştür ki, çalışma uygun Federal yönetim ile yakinen çalışan kalıcı kamusal bir kurum seviyesine yükseltilmelidir.

4. Tarihi meydanların yenilenmesi ancak yerleşikler koruma programlarının hazırlanmasına ve yürütülmesine katkıda bulunurlarsa başarılabilir. Belediyeler, uygun bilgileri vererek ve ödenek ve vergi indirimi yaparak özel mal sahiplerinin işbirliği yapmasını talep etmelidir. Adalet ve sosyal denge adına, yönetimler, sadece bu tip ödeneklerden faydalanan özel mal sahiplerini teşvik etmemeli, aynı zamanda daha az ayrıcalıklı sakinlere de daha iyi şehir merkezlerinde yaşayabilmeleri için yardım yapmalıdır.

Krems örneği bize gösteriyor ki hem yönetimler hem de vatandaşlar kendilerine düşen iki taraflı sorumlulukları tamamen anlamışlardır. Bu, belediye ile bir dizi kamusal görev verilen özel koruma kuruluşlarının yakın işbirliğini getirmiştir.

II. HÜKÜMETLERİN ROLÜ

Yerel yönetimlerin eylemlerinin etkililiği ve kapsamı, hükümetler ve parlamentolar tarafından sunulan idari ve mali unsurlara bağlıdır. Alanın ve doğal kaynakların daha etkili bir şekilde kullanılmasının kontrol edilmesinin açıkça gerekli olduğu ve çağdaş yaşam alanının artan tek-tip yapılaşmasına karşı savaşıma gerekliliğinin sonucu olarak, var olan binaların tekrar kullanılması gerekliliğini daha da şiddetli kılmaktadır.

Yapılı çevre ile ilgili ulusal mevzuatlar ve mali düzenlemeler, şimdiye kadar yeni binaların yapılmasını eskinin muhafazasına ve ıslahına tercih etmiştir. Bu suretle sempozyum katılımcıları hükümetlere şunları tavsiye eder:

- bölgesel planlama ve inşaatta var olan yasaların tarihi dokunun tekrar canlanmasını sağlamaya yönlendirerek tam kullanımını sağlamalarını veya eğer gerekli ise eski binaların yenilenmesi ve yeni binaların yapılması arasında adil ödenek paylaşımını sağlamak için yeni yasaların geçirilmesini;
- belediye iskanında tarihi merkezlere mali teşvikler sağlamalarını;
- arazi ve mülk spekülasyonlarını engellemek için yasal ve idari araçlar yaratmalarını;
- korumadan sorumlu olanlar için yetiştirme programları üzerine acil olarak eğilmelerini;
- sonuçta herhangi bir bütünleşik koruma politikasının ana gereklilikleri olan, yenileme faaliyetleri ile uğraşan meslek ve zanaatları tekrar harekete geçirme ve tekrar toparlamalarını.

Öğrenci Çevirmen: Ahmet AKIN

Öğrenci Proje Asistanı: Gözde ŞAKAR